

Στήν Παρουσία τοῦ Κυρίου (I)

Ὅποιος ἔχει κατάνυξη καί δάκρυα στίς προσευχές, ἄς παρακαλέσει τόν Κύριο, γιά νά ξεφύγει ἀπό τή μεγάλη θλίψη¹ πού πρόκειται νά ἔρθει ἐπάνω στή γῆ, ὥστε νά μή δεῖ ἐντελῶς οὔτε τό ἴδιο τό θηρίο καί οὔτε ἐπίσης νά ἀκούσει τά φοβερά πράγματα πού θά συμβαίνουν στούς διάφορους τόπους: σεισμοί, πεῖνες καί διάφοροι θάνατοι ἐπάνω στή γῆ. Εἶναι γνώρισμα νεανικῆς ψυχῆς, πού ἔχει τή δύναμη δηλαδή νά διατηρήσει τή ζωή της ἀνάμεσα στά σκάνδαλα· διότι ἂν κάποιος ἄνθρωπος βρεθεῖ νά δείξει λίγη ἀδιαφορία, εὐκολα πολιορκεῖται καί αἰχμαλωτίζεται ἀπό τά θαύματα τοῦ πονηροῦ καί δόλιου Δράκοντα. Ἐνας τέτοιος ἄνθρωπος παρουσιάζεται ἀσυγχώρητος στήν κρίση· διότι μέ τά ἴδια του τά μάτια πίστευσε θεληματικά στόν τύραννο.

Χρειαζόμαστε, ἀγαπητοί, πολλές προσευχές καί πολλά δάκρυα,

1. Πρβλ. Μαθ. 24, 21.

Εἰς τήν παρουσίαν τοῦ Κυρίου (I)

Εἴ τις ἔχει κατάνυξιν καί δάκρυα ἐν προσευχαῖς, δεηθήτω τόν Κύριον, ἵνα ἐκφύγη ἐκ θλίψεως τῆς μεγάλης τῆς μελλούσης ἐπέρχεσθαι ἐπὶ τῆς γῆς, ἵνα μή ἴδῃ παντελῶς μηδὲ αὐτὸ τὸ θηρίον, μήτε δὲ πάλιν ἀκούσῃ τὰ φόβητρα τὰ κατὰ τόπον γινόμενα· σεισμοί, λιμοὶ καί θάνατοι διάφοροι ἐπὶ τῆς γῆς. Νεανικῆς ἐστὶ ψυχῆς δυναμένης συγκρατῆσαι τὴν ἑαυτῆς λέγω δὴ ζωὴν ἀναμέσον τῶν σκανδάλων· ἂν γάρ τις μικρὸν ὀλιγωρῶν εὐρεθῆ ἄνθρωπος, εὐχερῶς πολιορκεῖται καί γίνεται αἰχμάλωτος ἐν σημείοις τοῦ Δράκοντος τοῦ πονηροῦ καί δολίου. Ἀσύγνωστος ὁ τοιοῦτος εὕρισκεται ἐν τῇ κρίσει· αὐτοψεῖ γὰρ ἐπίστευσεν τῷ τυράννῳ ἐκουσίως.

Πολλῶν εὐχῶν καί δακρῶν χρήζομεν, ὦ ἀγαπητοί, ἵνα τις ἡμῶν ἐ-

για νά βρεθεῖ κάποιος ἀπό μᾶς σταθερός στούς πειρασμούς. Θά γίνονται πολλές φανταστικές τερατουργίες ἀπό τό θηρίο· ἐπειδὴ δηλαδή εἶναι θεομάχος, θέλει νά ἀπολεσθοῦν ὅλοι. Ἀκοῦστε, φιλόχριστοι ἀδελφοί μου, τί ἔκανε στόν Ἰσραήλ, στήν ἔρημο, ὅταν ἔβγαινε ἀπό τήν Αἴγυπτο· πῶς μηχανεύθηκε ὁ ἄθλιος καί ἀχρειότατος νά διαπράξουν ὅλοι τή φοβερή ἀμαρτία· ὑπαγόρευσε μέ δόλο στόν Βαλαάμ νά δώσει στόν Βαλάκ, τόν βασιλιά τῆς Μαδιάμ, τήν πονηρή συμβουλή, ὥστε νά τοποθετήσῃ τίς γυναῖκες τῆς πόλης στίς σκηνές καί νά παρασύρῃ τό λαό σέ πορνεία καί θυσία², για νά τούς καταστρέψῃ ὁ Θεός ὡς ἀσεβεῖς ὅλους μαζί, ὅταν ὅλοι θά πορνεύσουν μέ τίς γυναῖκες σάν ἄλογα ζῶα. Καί τοποθέτησε τίς γυναῖκες ἀδιάντροπα, σέ κοινή χρήση, καί τραπέζια γεμάτα σπονδές καί θυσίες μπροστά στίς πόρτες, σύροντας ὅλους στό θάνατο, ὥστε ὅποιος θελήσῃ νά πορνεύσῃ μ' ἐκεῖνες τίς ἀχρεῖες, πρῶτα νά κάνει σπονδή καί ἔπειτα νά μπεῖ στή σκηνή· διότι οἱ γυναῖκες δέν ἔπαιρναν ἀμοιβή ἀπό τό λαό, ἀλλά ὑποχρέωναν ὅλους αὐτούς, πού ἔρχονταν σ' αὐτές, νά κάνουν θυσία. Καί ὄρισε για τούς ἄρχοντες τίς θυγατέρες τῶν ἀρχόντων, ἐπίσης καί για τούς πλούσιους τίς θυγατέρες τῶν πλουσίων, τίς περισσότερες ὅμως γυναῖκες πού ἀνῆκαν στό φτωχό κόσμο τίς ὄρισε για τό λαό, θέλοντας νά τούς συλλάβῃ ὅλους μαζί στά δίχτυα τοῦ θανάτου,

2. Ἀριθ. 25, 1-2.

δραῖος εὐρεθῆ ἔν τοῖς πειρασμοῖς. Πολλά εἰσι φαντάσματα τοῦ θηρίου γινόμενα· θεομάχος γάρ τυγχάνων πάντας θέλει ἀπολέσθαι. Ἀκούσατε, φιλόχριστοι ἀδελφοί μου, τί ἔπραξε τῷ Ἰσραήλ ἐν ἐρήμῳ ἐξίοντι ἐξ Αἰγύπτου· πῶς ἐτεχνάσατο ὁ ἄθλιος καί παμμίαιρος ἐργάσασθαι τοὺς πάντας τήν πάνδεινον ἀμαρτίαν· ὑπέβαλε τῷ Βαλαάμ ὥστε δοῦναι τῷ Βαλάκ, τῷ βασιλεῖ τῆς Μαδιάμ, τήν κακίστην συμβουλίαν, ὅπως στήσῃ τὰς γυναῖκας τῆς πόλεως ἐν ταῖς σκηναῖς καί τὸν λαὸν δελεάσῃ εἰς πορνείαν καί θυσίαν, ἵνα ὁ Θεὸς ὡς ἀσεβεῖς ἄρδῃ αὐτοὺς ἀπολέσῃ, ὅταν πάντες πορνεύσωσιν ὡς ἄλογα ἐν γυναιξί. Καί ἴστησι τὰς γυναῖκας ἀναισχύντως δημοσίᾳ, καί τραπέζας πλήρεις σπονδῶν καί θυσιῶν πρὸ τῶν θυρῶν, πάντας ἔλκων εἰς θάνατον, ἵνα ὁ θέλων πορνεῦσαι μετ' ἐκείνων τῶν μιαιρῶν πρῶτον σπονδὴν ποιήσεται καί ἔπειτα εἰσέεται· οὐ γὰρ μισθὸν ἐλάμβανον αἱ γυναῖκες παρὰ τοῦ λαοῦ, ἀλλὰ θύειν ἠνάγκαζον πάντας τοὺς προσερχομένους. Ἰστησί τε τοῖς ἄρχουσι τῶν ἀρχόντων θυγατέρας, ὁμοίως δὲ καί πλουσίους θυγατέρας τῶν πλουσίων, τὰς δὲ πλείστας τῶν γυναικῶν λεπτῶ δῆμῳ παντὶ λαῷ, βουλόμενος πάντας ἀπαξ ἀγρεῦσαι εἰς θάνατον, ὅπως μηδὲ ὁ πλούσιος

ὥστε οὔτε ὁ πλούσιος νά ἀποστρέφεται τή φτωχή, οὔτε ὁ ἄρχοντας τή θυγατέρα τοῦ ἀπλοῦ ἀνθρώπου, πού τοῦ ἔτυχε.

Εἶδες πράξη ἀσέβειας, εἶδες πονηρή ἐπινόηση; Εἶδες μέ ποιό τρόπο ἔσκαψε τούς λάκκους γιά ὄλους, γιά νά τούς θανατώσει; Εἶδε ποτέ κανεῖς ἀπό σᾶς τέτοια ἀδιάντροπη πράξη; Νά κρατᾶ δηλαδή ἡ πορνεία τή δίκοπη μάχαιρα; Διότι μέ δύο φοβερούς θανάτους ἐξολόθρευαν οἱ γυναῖκες ἐκείνους πού ἔμπαιναν στή σκηνή τους: μέ τό θάνατο τῆς θυσίας καί μέ τό θάνατο τῆς πορνείας. Καί αὐτόν ἀκριβῶς τόν τρόπο τόν μεταχειρίζεται ὁ τύραννος, γιά νά ἔχουν ὄλοι τή σφραγίδα τοῦ θηρίου, ὅταν θά ἔρθει νά ἐξαπατήσει ὄλο τόν κόσμο μέ θαύματα, στόν καιρό του, τότε πού θά συμπληρωθοῦν οἱ καιροί, καί στή συνέχεια ἔτσι νά ἀγοράσουν τίς τροφές καί κάθε ἐμπόρευμα³· καί θά τοποθετήσῃ μάλιστα κυβερνηῖτες γιά νά ἐκτελοῦν τό πρόσταγμα του.

Προσέχετε, ἀδελφοί, τήν ἀλαζονεία τοῦ θηρίου καί τά πονηρά τεχνάσματα, διότι ἀρχίζει ἀπό τήν κοιλιά· ὥστε ὅταν κάποιος βρεθεῖ σέ δυσκολία, στερούμενος τήν τροφή, νά ἀναγκασθεῖ νά δεχθεῖ τή σφραγίδα ἐκείνου. Καί χαράζει ὁ ἀχρεῖος τή σφραγίδα του, ὄχι ὅπου τύχει, σέ κάθε μέλος τοῦ σώματος, γιά νά μή δυσκολεύονται νά τή δεχθοῦν, ἀλλά τή χαράζει στό δεξιό χέρι τοῦ ἀνθρώπου, παρόμοια καί στό μέτωπο χαράζει τό ἀσεβές χάραγμα⁴, γιά νά μήν ἔχει ὁ ἄν-

3. Ἄποκ. 13, 17.

4. Ἄποκ. 13, 26.

βδελύσσεται τήν πενιχράν, μηδὲ ὁ ἄρχων τήν τυχοῦσαν θυγατέρα ἐλευθέρου.

Εἶδες δράμα ἀδικίας, πονηρὸν ἐπιτήδευμα; Πῶς ἅπασιν ἐξώρυξε τούς βοθύνους εἰς θάνατον; Εἶδε ποτέ τις ἐξ ὑμῶν τοιοῦτον ἔργον ἀναιδές; Τήν πορνείαν κατέχουσιν τήν μάχαιραν τήν δίστομον; Δυσὶ γὰρ θανάτοις δεινοῖς ἀνήλυσκον αἱ γυναῖκες τούς πρὸς αὐτάς εἰσιόντας, τοῦ θῦσαι τε καὶ πορνεῦσαι. Τοῦτον δὲ αὐτόν τὸν τρόπον ἐσκεύασεν ὁ τύραννος, ἵνα πάντες τήν τοῦ θηρίου σφραγίδα βαστάζουσιν, ὅταν ἔλθῃ ἀπατήσῃ τὰ σύμπαντα ἐν σημείοις ἐν τῷ καιρῷ τῷ ἰδίῳ, εἰς τὸ πλήρωμα τῶν καιρῶν, καὶ εἶθ' οὕτως ἀγοράσαι τὰ βρώματα καὶ πᾶν εἶδος· καὶ δημάρχους δὲ ἴστησιν ἐπιτελεῖν τὸ πρόσταγμα.

Προσέχετε, ἀδελφοί, ὑπερβολὴν τοῦ θηρίου, τεχνάσματα πονηρίας, ὅτι ἀπὸ γαστρὸς ἀρχεται· ἵνα ὅταν τις στενωθῇ βρωμάτων στερούμενος, ἀναγκασθῇ τήν σφραγίδα τήν ἐκείνου λαβεῖν αὐτός. Καὶ δίδωσι τήν ἐκείνου σφραγίδα ὁ μιαρός, οὐχ ὡς ἔτυχεν, εἰς πᾶν μέλος τοῦ σώματος, ἵνα μή δυσχεραίνωσιν, ἀλλὰ δίδωσιν εἰς χεῖρα δεξιάν τοῦ ἀνθρώπου, ὁμοίως καὶ ἐπὶ μέτωπον τὸν δυσσεβῆ χαρακτῆρα, ἵνα ἐξουσίαν μὴ ἔχη ὁ ἄνθρωπος σφραγίσασθαι τῇ δεξιᾷ τὸ

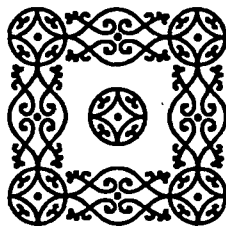
θρῶπος δύναμη νά σχηματίσει μέ τό δεξι χέρι τό σύμβολο τοῦ Χριστοῦ, τοῦ Σωτήρα μας, οὔτε ἐπίσης νά σημειώσῃ στό μέτωπό του ἐντελῶς τό φοβερό καί ἅγιο ὄνομα τοῦ Κυρίου, οὔτε τόν ἐνδοξο καί φοβερό σταυρό τοῦ Σωτήρα. Διότι γνωρίζει ὁ ἄθλιος ὅτι ἂν σχηματισθεῖ ὁ σταυρός τοῦ Κυρίου, καταργεῖ ὅλη τή δύναμή του· γι' αὐτό δηλαδή τό λόγο σφραγίζει τό δεξι χέρι τοῦ ἀνθρώπου· διότι τό δεξι χέρι εἶναι αὐτό πού σφραγίζει ὅλα τά μέλη μας. Παρόμοια ἄλλωστε καί τό μέτωπο, σάν λυχνοστάτης, κρατᾷ ψηλά τό λυχνάρι τοῦ φωτός, δηλαδή τό σύμβολο τοῦ Σωτήρα.

Περιμένει λοιπόν, ἀδελφοί μου, φοβερός ἀγώνας ὅλους τούς φιλόχριστους ἀνθρώπους, πού εἶναι πιστοί καί δυνατοί, ὥστε μιά γιά πάντα ὡς τήν ὥρα τοῦ θανάτου νά μήν ὑποχωρήσουν, οὔτε νά δείξουν χαυνότητα, ὅταν ὁ Δράκοντας θά χαράζει τή σφραγίδα του ἀντί γιά τό σταυρό τοῦ Σωτήρα. Διότι μηχανεύεται κάθε τρόπο, γιά νά μήν ἀκουσθεῖ ἐντελῶς, οὔτε ἐλάχιστα, τό ὄνομα τοῦ Κυρίου καί Σωτήρα, τό πανάγιο καί ἄχραντο, στούς καιρούς τοῦ Δράκοντα. Καί τό κάνει αὐτό ὁ ἀνίσχυρος, ἐπειδή φοβᾶται καί τρέμει ἀπό τήν ἁγία δύναμη τοῦ ὀνόματος τοῦ Σωτήρα. Διότι, ἂν κάποιος δέ δεχθεῖ τή σφραγίδα ἐκεῖνου, δέν αἰχμαλωτίζεται ἀπό τίς φανταστικές τερατουργίες του· οὔτε ἐπίσης ὁ Κύριος ἀπομακρύνεται ἀπό ἕναν τέτοιο

σημεῖον Χριστοῦ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν, μήτε πάλιν ἐν μετώπῳ σημειώσασθαι παντελῶς τό φοβερόν καί ἅγιον τοῦ Κυρίου ὄνομα, μήτε τόν σταυρόν τοῦ Σωτῆρος τόν ἐνδοξόν καί φοβερόν. Γινώσκει γάρ ὁ ἄθλιος ὅτι ὁ σταυρός τοῦ Κυρίου, ἐάν σφραγισθῇ, παραλύει αὐτοῦ πᾶσαν τήν δύναμιν· χάριν γάρ τούτου σφραγίζει τήν δεξιάν τοῦ ἀνθρώπου· αὕτη γάρ ἐστίν ἡ σφραγίζουσα ἅπαντα τά μέλη ἡμῶν. Ὁμοίως δέ καί τό μέτωπον, ὡσπερ λυχνία, βαστάζει λύχνον φωτός, τό σημεῖον τοῦ Σωτῆρος, ἐν τῷ ὕψει.

Λοιπόν οὖν, ὦ ἀδελφοί μου, φρικτός ἀγών ἐν ἅπασιν τοῖς φιλοχριστοῖς ἀνθρώποις, πιστοῖς οὔσι καί δυνατοῖς, ἵνα ἅπαξ μέχρις ὥρας τοῦ θανάτου μή ἐνδῶσι, μήτε στῆναι χαυνότητι, ὅταν χαράσῃ ὁ Δράκων τήν σφραγίδα τήν ἑαυτοῦ ἀντί σταυροῦ τοῦ Σωτῆρος. Παντί γάρ τρόπῳ τεχνάζει, ἵνα παντελῶς τό ὄνομα τοῦ Κυρίου καί Σωτῆρος, μήτε ὅλως ὀνομασθῇ ἐν τοῖς καιροῖς τοῦ Δράκοντος τό πανάγιον καί ἄχραντον ὄνομα. Φοβούμενος δέ καί τρέμων ἐξ ἁγίας δυνάμεως ὀνόματος τοῦ Σωτῆρος τοῦτο ποιεῖ ὁ ἀσθενής. Ἐάν γάρ τις μή σφραγίζεται τήν σφραγίδα τήν ἐκεῖνου, οὐ γίνεται αἰχμάλωτος τῶν ἐκεῖνου φαντασμάτων· οὐδ' αὖ πάλιν ὁ Κύριος ἀφίσταται ἐκ τοῦ τοιούτου, ἀλλά φωτίζει

ἄνθρωπο, ἀλλά φωτίζει τὴν καρδιά του καὶ τὸν ἐλκύει κοντά του. Πρέπει ἄλλωστε νὰ καταλαβαίνουμε ἐμεῖς, ἀδελφοί, μὲ κάθε ἀκρίβεια τίς φανταστικές τερατουργίες τοῦ Ἐχθροῦ, ἐπειδὴ εἶναι ὀλέθριος. Ὁ Κύριος ἔρχεται μὲ γαλήνη σ' ὅλους ἐμᾶς, γιὰ νὰ ἀποκρούσει γιὰ χάρη μας τίς πανουργίες τοῦ θηρίου. Ἄν κρατᾶμε μὲ εἰλικρίνεια τὴ σταθερὴ πίστη τοῦ Χριστοῦ, θὰ διασκορπίσουμε εὐκολα τὴ δύναμη τοῦ Ἐχθροῦ, θὰ ἀποκτήσουμε ἀμετακίνητο καὶ εὐσεβὴ λογισμό, καὶ θὰ ἀπομακρυνθεῖ ἀπὸ μᾶς ὁ ἀνίσχυρος Ἐχθρός, ἐπειδὴ δὲ θὰ ἔχει τὴ δύναμη νὰ κάνει κάτι.

καρδίαν καὶ ἐλκύει πρὸς ἑαυτόν. Δεῖ δὲ ἡμᾶς νοεῖν, ἀδελφοί, μετὰ πάσης ἀκριβείας τὰ τοῦ Ἐχθροῦ φαντάσματα, ἀλάστορος ὑπάρχοντος. Ἐν γαλήνῃ ὁ Κύριος ἔρχεται πᾶσιν ἡμῖν, ἀποκρούσασθαι δι' ἡμᾶς τοῦ θηρὸς τὰ τεχνάσματα. Τὴν ἀκλινῆ πίστιν Χριστοῦ εἰλικρινῶς βασιτάζοντες, εὐρίπιστον ποιήσομεν τὴν δύναμιν τοῦ Ἐχθροῦ. Λογισμόν ἀμετάθετον καὶ εὐσεβῆ κτησώμεθα, καὶ ἀφίσταται ὁ ἀσθενὴς ἀφ' ἡμῶν, μὴ ἰσχύων τί ποιῆσαι.

Στήν Παρουσία τοῦ Κυρίου (II)

Συνάθροιση ἀγίων, φιλόχριστοι καί πιστοί, ἐγώ ὁ ἀξιολύπητος μέ δάκρυα παρακαλῶ καί προτρέπω νά μὴν εἶμαστε διόλου εὐπόρθητοι ἀπό τόν Ἐχθρό, ἀπεναντίας μάλιστα νά εἶμαστε ἀπόρθητοι μέ τή δύναμη τοῦ σταυροῦ. Ὁ ἀναπόφευκτος ἀγώνας ἔφθασε πολύ κοντά μας. Ἄς πάρουμε ὅλοι τήν ἀσπίδα τῆς πίστεως. Ἄς ἀντλήσουμε μέ πόθο ἀπό τή θεία πηγῆ ἐλπίδες σωτηρίας γιά τήν ψυχὴ μας· ἐνοῶ, ἀγαπητοί ἀδελφοί, τήν ἄκτιστη ὁμοοῦσια Τριάδα, πού εἶναι πηγὴ ἢ ὁποῖα ἀναβρῦζει τή ζωὴ. Ἄν εἶναι ὀχυρωμένη ἢ ψυχὴ μας μέ τέτοια ὄπλα, νικιέται ὁ Δράκοντας. Ἀνάμεσα σέ ὅλα αὐτά πρέπει νά προσευχηθοῦμε ἐμεῖς νά μὴ βρεθοῦμε σέ πειρασμό, οὔτε νά γίνει ἢ φυγὴ μας χειμῶνα¹.

Νά εἶστε λοιπόν πρόθυμοι, σάν ἔμπιστοι δοῦλοι, πού ἀγαπᾶτε τόν Κύριό σας καί δέ δέχεστε ἄλλον. Ἐπειδὴ δηλαδή ὁ κλέφτης καί

1. Πρβλ. Ματθ. 24, 20.

Εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ Κυρίου (II)

Σύστημα ἀγίων, φιλόχριστοι καί πιστοί, ἐγώ ἑλεεινός, ἐν δάκρυσι παρακαλῶ καί παραινῶ, μὴ ἐσόμεθα ὅλως εὐάλωτοι τῷ Ἐχθρῷ, μᾶλλον δὲ δυσάλωτοι τῇ δυνάμει τοῦ σταυροῦ. Ἀπαραίτητος ἀγὼν ἐπὶ θύραις ἔφθασεν· θυρεὸν τῆς πίστεως ἀναλάβωμεν πάντες. Ἀντλήσωμεν πόθῳ ἀπὸ τῆς θείας πηγῆς ἐλπίδας σωτηρίας ψυχῇ τῇ ἡμετέρᾳ· τὴν ἄκτιστον φημι, ἀδελφοί ἀγαπητοί, Τριάδα ὁμοούσιον, οὐσαν πηγὴν βλύζουσαν ζωὴν. Ἐὰν τετείχισται τοιούτοις ὄπλοις ἢ ἡμετέρα ψυχὴ, πεπάτηται ὁ Δράκων. Μεταξὺ πάντων τούτων δεῖ ἡμᾶς προσεύξασθαι μὴ ἐλθεῖν εἰς πειρασμόν, μηδὲ φυγεῖν χειμῶνος.

Ἔτοιμοι οὖν γίνεσθε, ὥσπερ οἰκέται πιστοί, ὄντες φιλοδέσποτοι, ἄλλον μὴ δεχόμενοι. Ἐπειδὴ γὰρ ὁ κλέπτης καί ἀλάστωρ καί ἀπηνῆς πρῶτος μέλλει

ὀλέθριος καὶ σκληρός πρόκειται νὰ ἔρθει πρῶτος στὸν καιρὸ του, θέλοντας νὰ κλέψει, νὰ σφάξει καὶ νὰ ὀδηγήσει στὴν ἀπώλεια² τὴν ἐκλεκτὴν ποίμνην τοῦ ἀληθινοῦ Ποιμένα, παίρνει τὴ μορφὴ τοῦ ἀληθινοῦ Ποιμένα, γιὰ νὰ ἐξαπατήσῃ τὰ πρόβατα τῆς ποίμνης. Ἐκεῖνοι πού γνωρίζουν καλὰ τὴν ἅγια φωνὴ τοῦ ἀληθινοῦ Ποιμένα, ἀμέσως τὴν ἀναγνωρίζουν· διότι ἡ φωνὴ τοῦ ὀλέθριου Δράκοντα δὲν μοιάζει καθόλου μέ τὸν ἀληθινὸ Ποιμένα, ἀλλὰ εἶναι καὶ ἐπιπληκτική. Εἶναι ὅλο προσποίηση ἢ φωνὴ τοῦ κλέφτη, γι' αὐτὸ καὶ ἀμέσως ἀναγνωρίζεται τί λογῆς εἶναι αὐτή.

Ἄς μάθουμε, ἀγαπητοί, μέ ποιά μορφὴ θὰ ἔρθει ἐπάνω στὴ γῆ ὁ ἀδιάντροπος Ὅφης. Ἐπειδὴ δηλαδή ὁ Σωτήρας, θέλοντας νὰ σώσει τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων, γεννήθηκε ἀπὸ τὴν Παρθένο καὶ μέ μορφὴ ἀνθρώπου νίκησε τὸν Ἐχθρὸν μέ τὴν ἅγια δύναμη τῆς Θεότητάς του, ἔγινε πρᾶος καὶ ταπεινὸς ἐπάνω στὴ γῆ, γιὰ νὰ μᾶς ὑψώσει ἀπὸ τὴ γῆ στὸν οὐρανόν· διότι πραγματικά καὶ ἀληθινὰ ὁ Θεὸς πού κυοφορήθηκε, πού ἔγινε ἀνθρωπος, πού γεννήθηκε ἀπὸ τὴν ἅγια Παρθένο μέ ἀνθρώπινη σάρκα, ὁ ἴδιος ἔσωσε μέ τὸ πάθος τοῦ σταυροῦ ὅλο τὸν κόσμον, δίνοντας ἐντολές. Πρόκειται ἄλλωστε νὰ ἔρθει πάλι τὴν ἔσχατη μέρα γιὰ νὰ κρίνει τοὺς ζῶντες καὶ τοὺς νεκροὺς καὶ νὰ ἀποδώσῃ σέ ὅλους ἀνάλογα μέ τὰ ἔργα τους, στοὺς δίκαιους

2. Ἰω. 10, 10.

ἔρχεσθαι ἐν καιροῖς τοῖς ἰδίοις, βουλόμενος κλέψαι, θῦσαι καὶ ἀπολέσαι τὴν ποίμνην τὴν ἐκλεκτὴν τοῦ ἀληθοῦς Ποιμένος, σχῆμα ἀναλαμβάνει τοῦ ἀληθοῦς Ποιμένος, ἵνα ἐξαπατήσῃ τὰ πρόβατα τῆς ποίμνης. Οἱ γνωρίζοντες σαφῶς τὴν φωνὴν τὴν ἁγίαν τοῦ ἀληθινοῦ Ποιμένος, αὐτίκα γνωρίζουσιν· ἡ γὰρ τοῦ ἀλάστορος οὐ πάνυγε ἔοικε τῷ ἀληθινῷ Ποιμένι, καὶ ἐπιπληκτικὴ ἐστὶ· σχήματος γέμουσα ἢ τοῦ κλέπτου φωνή, καὶ εὐθὺς γνωρίζεται ὅποια ἐστὶν αὕτη.

Διδαχθῶμεν, ὦ φίλοι, ποίῳ σχήματι ἐλεύσεται ἐπὶ γῆς ὁ ἀναίσχυντος Ὅφης. Ἐπειδήπερ ὁ Σωτὴρ τοῦ σώσαι βουλόμενος τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων ἐκ Παρθένου ἐτέχθη καὶ σχήματι ἀνθρώπου ἐπάτησε τὸν Ἐχθρὸν ἐν ἁγίᾳ δυνάμει τῆς αὐτοῦ θεότητος, πρᾶος δὲ καὶ ταπεινὸς γέγονεν ἐπὶ τῆς γῆς, ἵνα ἡμᾶς ὑψώσῃ ἀπὸ τῆς γῆς εἰς οὐρανόν· ὄντως γὰρ καὶ ἀληθῶς ὁ Θεὸς ὁ συλληφθεὶς, ὁ αὐτὸς ὁ σαρκωθείς, ὁ αὐτὸς <ὁ> γεννηθεὶς ἐκ Παρθένου ἁγίας ἐν σαρκὶ ἡμετέρα, ἐν τῷ πάθει τοῦ σταυροῦ ἔσωσε τὰ σύμπαντα ἐντολὰς δεδωκώς. Μέλλον δὲ πάλιν ἔρχεσθαι ἐσχάτη ἡμέρα κρίναι ζῶντας καὶ νεκροὺς, ἀποδοῦναι ἅπασιν

καί στούς ἀσεβεῖς, ὡς δίκαιος Δικαστής. Ὅταν τό πληροφορήθηκε αὐτό ὁ Ἐχθρός, ὅτι δηλαδή θά ἔρθει πάλι ὁ Κύριος ἀπό τόν οὐρανό μέ τή δόξα τῆς Θεότητάς του, σοφίσθηκε νά πάρει μέ τόν ἴδιο τρόπο τή μορφή τῆς παρουσίας του καί νά ἐξαπατήσει ὅλους. Ὁ Κύριός μας ὁμως θά ἔρθει στή γῆ μέσα σέ φωτεινές νεφέλες σάν φοβερή ἀστραπή³. Ὁ Ἐχθρός ὁμως δέ θά ἔρθει μέ τόν ἴδιο τρόπο, μέσα σέ φωτεινές νεφέλες· διότι εἶναι ἀποστάτης. Θά γεννηθεῖ ὁμως ἀκριβῶς ἀπό μιά ἀχρεία γυναίκα τό ὄργανο ἐκείνου καί δέ θά γίνει ἄνθρωπος ὁ ἴδιος. Καί θά ἔρθει ὁ ἀχρειότατος μέ τή μορφή αὐτοῦ, σάν κλέφτης, ψευτοευλαβῆς, γιά νά ἐξαπατήσει ὅλο τόν κόσμο· ταπεινός καί ἥσυχος, μισώντας, λέει, τήν ἀδικία, ἀποστρεφόμενος τά εἰδῶλα, προτιμώντας τήν εὐσέβεια, ἀγαθός, φιλόπτωχος, ὑπερβολικά ὁμορφος, ἐντελῶς ἀτάραχος, χαρούμενος πρὸς ὅλους, τιμώντας ὑπερβολικά τό ἔθνος τῶν Ἰουδαίων· διότι αὐτοί περιμένουν τόν ἐρχομό του. Ἀνάμεσα σέ ὅλους αὐτούς θά πραγματοποιεῖ θαύματα, τερατουργίες καί φοβερὰ πράγματα, μέ πολλή δύναμη. Καί θά μηχανεύεται μέ δόλο νά γίνει ἀρεστός σέ ὅλους, γιά νά ἀγαπηθεῖ γρήγορα ἀπό τούς λαούς. Καί δέ θά παίρνει δῶρα, δέ θά μιλά μέ ὀργή, δέ θά παρουσιάζεται σκυθρωπός, ἀλλά πάντοτε χαρούμενος. Καί μέ ὅλα αὐτά, μέ τό πρόσχημα τῆς καλῆς διαγωγῆς, θά ἐξαπατᾷ τόν κόσμο,

3. Πρβλ. Ματθ. 24, 30 καί 27.

κατὰ τὴν πρᾶξιν αὐτῶν, δίκαιοις καὶ ἀσεβέσιν, ὡς δίκαιος Δικαστής. Μαθὼν τοῦτο ὁ Ἐχθρός, ὅτι πάλιν ἔρχεται ἐξ οὐρανοῦ ὁ Κύριος ἐν δόξῃ θεότητος, ἐλογίσαστο οὕτως ἀναλαβεῖν τὸ σχῆμα τῆς αὐτοῦ παρουσίας καὶ ἀπατῆσαι πάντας. Ὁ δὲ Κύριος ἡμῶν ἐν νεφέλαις φωτειναῖς ὡς ἀστραπή φοβερὰ ἐλεύσεται ἐπὶ τῆς γῆς. Οὐχ οὕτως δὲ ὁ Ἐχθρός ἐλεύσεται ἐπὶ τῆς γῆς, ἐν νεφέλαις φωτειναῖς· ἀποστάτης γάρ ἐστι. Τίχτεται δὲ ἀκριβῶς ἐκ γυναικὸς μιαρᾶς τὸ ἐκείνου ὄργανον, οὐκ αὐτὸς δὲ σαρκουῖται. Ἐν σχήματι δὲ τούτου ἤξει ὁ παμμίαιρος, ὡς κλέπτης, ψευδευλαβῆς, ἀπατῆσαι σύμπαντα· ταπεινός καὶ ἥσυχος, μισῶν, φησίν, ἀδίκων, ἀποστρέφων εἰδῶλα, προτιμῶν εὐσέβειαν, ἀγαθός, φιλόπτωχος, εὐειδῆς ὑπερβολῆ, πάνυ εὐκατάστατος, ἰλαρὸς πρὸς ἅπαντας, τιμῶν μεθ' ὑπερβολῆς τὸ γένος τῶν Ἰουδαίων· αὐτοὶ γὰρ προσδοκῶσι τὴν ἐκείνου ἔλευσιν. Μεταξὺ τούτων πάντων σημεῖα ἐπιτελεῖ, τέρατα καὶ φόβητρα ἐν ἐξουσίᾳ πολλῇ. Ἀρέσαι δὲ ἅπασι τεχνάζεται δολίως, ὅπως ἂν ἀγαπηθῇ ἐν τάχει ὑπὸ λαῶν. Δῶρα δὲ οὐ λήφεται, μετ' ὀργῆς οὐ λαλήσει, κατηφῆς οὐ δείκνυται, ἀλλ' ἰλαρὸς αἰεὶ. Ἐν ἅπασι δὲ τούτοις σχήματι εὐταξίας ἐξαπατᾷ τὸν κόσμον, ἕως οὗ

ὥσότου νά βασιλεύσει. Διότι, ὅταν θά δοῦν πολλοί λαοί καί ἔθνη τόσο μεγάλες ἀρετές καί ὁμορφιές καί θαύματα, ὅλοι τους θά συμφωνήσουν καί θά τόν ἀνακηρύξουν βασιλιά μέ μεγάλη χαρά, λέγοντας ὁ ἕνας στόν ἄλλο· «Μήπως λοιπόν ὑπάρχει ἄλλος τόσο πολύ ἀγαθός καί δίκαιος ἄνθρωπος;». Περισσότερο μάλιστα θά τόν τιμήσει τό ἔθνος τῶν φονιάδων Ἰουδαίων, καί θά χαίρονται μέ τή βασιλεία του· καί γι' αὐτό, ἐπειδή τάχα θά τιμᾶ ιδιαίτερα τόν τόπο τους καί τό ναό, θά δείξει σέ ὅλους αὐτούς ὅτι φροντίζει πολύ γι' αὐτά. Καί ὅσο θά βασιλεύει ὁ Δράκοντας ἐπάνω στή γῆ, οἱ λαοί μέ πολλή προθυμία θά γίνουν σύμμαχοί του. Ὁ Ἐδώμ ἐπίσης καί ὁ Μωάβ, καί ἀκόμη οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἀμών, θά τόν προσκυνήσουν μέ χαρά σάν γνήσιο βασιλιά, καί οἱ ἴδιοι θά γίνουν πρῶτοι ὑπερασπιστές του. Θά ἀνυψωθεῖ μάλιστα ἀμέσως ἡ βασιλεία ἐκείνου, καί θά συντρίφει μέ ὀργή τρεῖς μεγάλους βασιλεῖς⁴. Στή συνέχεια θά ὑπερηφανευθεῖ ἡ καρδιά του ὑπερβολικά, καί θά ξεράσει ὁ Δράκοντας τήν πικρότητά του, χύνοντας τό δηλητήριό του ἀπό αὐτούς πού εἶναι στή Σιών. Θά ταράξει τήν οἰκουμένη καί θά κινήσει τά πέρατα τοῦ κόσμου· θά προξενήσει θλίψη σ' ὅλο τόν κόσμο, θά μολύνει πολλές ψυχές. Ὅχι πιά ὡς εὐλαβής, ὄχι πιά ὡς φιλόψυχος, ὄχι πιά χαρούμενος, ἀλλά σέ ὅλα σκληρός πρὸς ὅλους, ἀπότομος, ὀργίλος καί θυμώδης, φοβε-

4. Δαν. 7, 24.

βασιλεύσει. Ὅταν γάρ θεάσωνται λαοί πολλοί καί δῆμοι τηλικαύτας ἀρετάς, κάλλη τε καί δυνάμεις, πάντες ἐπὶ τὸ αὐτὸ μιᾶ γνώμη γίνονται καί ἐν χαρᾷ μεγίστη βασιλεύουσιν αὐτόν, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους· μὴ ἄρα εὐρίσκεται τηλικούτος ἄνθρωπος ἀγαθός, δίκαιος; Πλείονα δὲ ὁ δῆμος ὁ φονευτῆς τῶν Ἰουδαίων τιμᾶσι καί χαίρονται τῇ αὐτοῦ βασιλείᾳ· ὅθεν καί ὡς προτιμῶν τὸν τόπον καί τὸν ναόν, δείκνυσι πᾶσιν αὐτοῖς πρόνοιαν ποιούμενος. Ἐν δὲ τῷ βασιλεύειν τὸν Δράκοντα ἐπὶ γῆς, εὐπροθύμως οἱ λαοὶ σύμμαχοι γενήσονται. Ἐδώμ πάλιν καί Μωάβ, ἔτι δὲ οἱ υἱοὶ Ἀμών, ὡς γνησίῳ βασιλεῖ προσκυνήσουσιν ἐν χαρᾷ, καί αὐτοὶ ὑπέρμαχοι ἐν πρώτοις γενήσονται. Ἀνορθοῦται δὲ εὐθύς ἐκείνου ἡ βασιλεία, καί πατάξει ἐν θυμῷ τρεῖς βασιλεῖς μεγάλους. Ἐπειτα ὑπὲρ μέτρον ὑψοῦται τῇ καρδίᾳ, καί ἐμέσει ὁ Δράκων τὴν αὐτοῦ πικρότητα, προβάλλων ἐκ τῶν ἐν τῇ Σιών τὸ θανάσιμον. Ταράσσει οἰκουμένην καί κινεῖ τὰ πέρατα· ἐκθλίβει τὰ σύμπαντα, μαιίνει πολλὰς ψυχὰς. Οὐκέτι ὡς εὐλαβής, οὐκέτι ὡς φιλόψυχος, οὐκέτι ἰλαρός, ἀλλὰ πάντα ἐν πᾶσιν αὐστηρός, ἀπότομος, ὀργί-

ρός, ἐμπαθής, τρομερός καί ἄσχημος, μισητός καί σιχαμερός, ἄγριος, πονηρός, ὀλέθριος καί ἀδιάντροπος καί πρόθυμος νά ρίξει μέσα στό λάκκο τῆς ἀσέβειας ὅλο τό ἀνθρώπινο γένος ἀπό τή μανία του· μεγαλοποιώντας τά θαύματα, πληθύνοντας τά φοβερά πράγματα, παρουσιάζοντάς τα μέ ψευτιά καί ὄχι μέ ἀλήθεια. Καί μέ τέτοιο τρόπο θά μετακινεῖ ὁ τύραννος τά βουνά καί θά κάνει φανταστικές τερατουργίες, μέ ψεύτικο τρόπο καί ὄχι ἀληθινά· καθώς δηλαδή θά παραβρίσκονται τά πλήθη, πολλοί λαοί καί ἔθνη, καί θά τόν ἐπευφημοῦν γιά τίς φανταστικές τερατουργίες, θά φωνάξει δυνατά, ὥστε νά σαλευθεῖ καί ὁ τόπος ὅπου οἱ λαοί θά στέκονται μπροστά του, καί θά πεῖ μέ παρρησία· «Γνωρίστε, ὅλοι οἱ λαοί, τή μεγάλη δύναμη τῆς ἐξουσίας μου. Νά λοιπόν, μπροστά σέ ὅλους σας προστάζω σ' αὐτό τό μεγάλο βουνό, πού εἶναι ἀπέναντι, νά μετακινηθεῖ τώρα μέ τό λόγο μου, ἀπό πέρα ἀπό τή θάλασσα, ἐδῶ σ' ἐσᾶς». Καί λέει ὁ ἀχρεῖος· «Σ' ἐσένα προστάζω· ἀμέσως μετατοπίσου ἀπ' αὐτή τήν πλευρά τῆς θάλασσας». Καί τρέχει βέβαια τό βουνό στά μάτια τῶν θεατῶν, χωρίς νά μετακινηθεῖ διόλου ἀπό τά θεμέλιά του· διότι αὐτά πού ὁ Θεός ὁ Ὑψιστος ἀπό τήν ἀρχή τῆς δημιουργίας θεμελίωσε καί ὕψωσε, δέν ἔχει ἐξουσία σ' αὐτά ὁ ἀχρειότατος, ἀλλά ἐξαπατᾷ τόν κόσμο μέ τίς μαγικές φανταστικές τερατουργίες του. Καί ἐπίσης σέ ἄλλο βουνό ἐνός νησιοῦ πάρα πολύ μεγάλου, πού βρισκε-

---

λος καί θυμώδης, δεινός, ἀκατάστατος, φοβερός καί ἀηδής, μισητός καί βδελυκτός, ἀνήμερος, πονηρός, ἀλάστωρ καί ἀναιδής καί σπουδάζων ἐμβαλεῖν εἰς βόθρον ἀσεβείας πᾶν τό γένος τῶν βροτῶν τῇ οἰκείᾳ μανίᾳ· μεγαλύνων σημεῖα, πληθύνων τά φόβητρα, ψεῦδος καί οὐκ ἀλήθειαν ταῦτα ἐνδεικνύμενος. Τοιούτῳ δέ τρόπῳ μεθιστᾷ ὁ τύραννος τά ὄρη, φαντάζει ψευδῶς καί οὐκ ἀληθείᾳ· τῶν πληθῶν παρεστῶτων, λαῶν πολλῶν καί δήμων, καί εὐφημούντων αὐτόν διὰ τὰς φαντασίας, βάλλει φωνήν ἰσχυράν, ὥστε καί σαλευθῆναι τόν τόπον, ἐν ᾧ οἱ ὄχλοι αὐτῷ παραστήκουσι, καί λέγει παρρησία· γινῶτε, πάντες οἱ λαοί, τήν μεγάλην δύναμιν τῆς ἐμῆς ἐξουσίας. Ἴδου δὴ, ἐνώπιον πάντων ὑμῶν κελεύω τῷ ὄρει τούτῳ τῷ μεγάλῳ τῷ ὄντι ἀντίπερα, ὅπως ἂν μετασταθῇ ἐκπέραθεν θαλάσσης ῥήματι τῷ ἐμῷ ὧδε νῦν πρὸς ὑμᾶς. Καί φησὶν ὁ μιαρός· σοὶ κελεύω· παραυτίκα μέτελθε ἐντεῦθεν τῆς θαλάσσης. Καί τρέχει μὲν τό ὄρος ἐν ὀφθαλμοῖς θεατῶν, μὴ κινήθην παντελῶς τῶν αὐτοῦ θεμελίων· ἃ γὰρ ὁ Θεός ὁ Ὑψιστος ἀπ' ἀρχῆς τῆς κτίσεως ἤδρασε καί ὕψωσε, τούτων ὁ παμμίαιρος ἐξουσίαν οὐκ ἔχει, ἀλλὰ κόσμον ἀπατᾷ μαγικαῖς φαντασίαις. Πάλιν δὲ ἄλλῳ ὄρει κει-

ται στό βάθος τῆς μεγάλης θάλασσας, θά προστάξει νά ἀναχωρήσει καί νά σταθεῖ στήν ξηρά, στίς χαρούμενες ἀκρογιαλιές, γιά νά τέρψει τούς θεατές· καί ἐνῶ τό νησί δέ θά μετακινηθεῖ διόλου ἀπό τή θάλασσα, ὅμως θά παρουσιασθεῖ αὐτό τάχα σάν βουνό ἐπάνω στήν ξηρά. Ἐπίσης ὁ ἴδιος ὁ Δράκοντας θά ἀπλώνει τά χέρια του καί θά συγκεντρώνει πλῆθος ἀπό ἔρπετά καί πουλιά. Κατά τόν ἴδιο τρόπο μάλιστα θά πατᾶ ἐπάνω στήν ἄβυσσο καί θά βαδίζει ἐπάνω σ' αὐτή, ὅπως ἐπάνω στήν ξηρά. Θά ἐντυπωσιάσει μέ τίς φανταστικές τερατουργίες ὅλο τόν κόσμο καί πολλοί θά πιστεύσουν καί θά τόν δοξάσουν, σάν ἰσχυρό θεό. Ἐκεῖνοι ὅμως πού ἔχουν τόν Θεό μέσα τους, θά φωτισθοῦν τά μάτια τῆς καρδιάς τους, θά τόν δοῦν καλά μέ ἀληθινή πίστη καί θά τόν ἀναγνωρίσουν.

*Καί στή συνέχεια θά πατᾶ ἐπάνω στό νερό τῆς θάλασσας, ὅπως καί ἐπάνω στήν ξηρά. Ἔτσι θά βαδίζει ἐπάνω στό νερό, καί ἔτσι θά ἐντυπωσιάζει μέ τίς φανταστικές τερατουργίες του, καί θά ἐξαπατᾶ τόν κόσμο. Καί πολλοί θά πιστεύσουν σ' αὐτόν καί θά τόν δοξάσουν σάν ἰσχυρό θεό. Ὅσοι ὅμως ἔχουν μέσα τους τό φόβο τοῦ Θεοῦ καί τά μάτια τῆς καρδιάς τους φωτισμένα, θά γνωρίζουν καλά ὅτι οὔτε τό βουνό μετακινήθηκε ἀπό τή θέση του, οὔτε τό νησί μετα-

*Τό κείμενο πού ἀκολουθεῖ εἶναι συμπλήρωμα ἀπό ἄλλο χειρόγραφο (Assemani, τ. 3ος, σελ. 139D-140A).

μένω ἐν τῷ βάθει τῆς μεγάλης θαλάσσης νήσου πάνυ μεγίστης κελεύει τοῦ ἀπελθεῖν καί ἐν ξηρᾷ ἰσάναι ἐν τερπνοῖς αἰγιαλοῖς εἰς τέρψιν τῶν θεατῶν· νήσου μὴ κινουμένης ἐκ τῆς θαλάσσης ὅλως, ὡς ὄρος ἐπὶ ξηρᾷς δῆθεν νήσος γίνεται. Πάλιν αὐτὸς ὁ Δράκων ὑφαπλώνει τὰς χεῖρας καί συνάγει τὸ πλῆθος ἔρπετῶν καί πετεινῶν. Ὅμοίως δὲ ἐπιβαίνει ἐπάνω τῆς ἄβύσσου καί ὥσπερ ἐπὶ ξηρᾷ περιπατεῖ ἐπ' αὐτῇ. Φαντάζει τὰ σύμπαντα, καί πολλοὶ πιστεύσουσι καί δοξάσουσιν αὐτόν, ὥσπερ θεὸν ἰσχυρόν. Οἱ δὲ ἔχοντες τὸν Θεὸν ἐν ἑαυτοῖς, πεφωτίσονται αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς καρδίας· ἀκριβῶς θεωροῦσι πίστει εἰλικρινεῖ καί γινώσκουσιν αὐτόν.

*Καί μετὰ ταῦτα ἐπιβαίνει ἐπὶ τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης καί ὡς ἐπὶ ξηρᾷ· οὕτως περιπατεῖ ἐπὶ τοῦ ὕδατος, καί οὕτως φαντάζει καί πλανᾷ τὸν κόσμον. Καί πολλοὶ πιστεύσουσιν αὐτῷ καί δοξάσουσιν αὐτόν ὡς θεὸν ἰσχυρόν. Ὅσοι δὲ ἔχουσι τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ ἐν ἑαυτοῖς καί τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς καρδίας πεφωτισμένους, γινώσκουσιν ἀκριβῶς ὅτι οὔτε ὄρος ἐκινήθη ἀπὸ τοῦ ἰδίου τόπου, οὔτε

τοπίσθηκε ἀπό τή θάλασσα ἐπάνω στή γῆ. Καί ὅλα αὐτά θά τά κάνει ὁ Ἄντίχριστος στό ὄνομά του· διότι δέ δέχεται νά προφέρει τό ἄχραντο ὄνομα τοῦ Πατρὸς καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἐπειδὴ εἶναι θεομάχος καί υἱὸς τῆς ἀπώλειας⁵.

Ἐνῶ αὐτά θά γίνονται ἔτσι, καί οἱ λαοὶ θά τὸν προσκυνοῦν καί θά τὸν δοξολογοῦν σάν θεό, ἀπό μέρα σέ μέρα θά ἀγανακτεῖ ὁ Ὑψιστος Θεὸς στοὺς οὐρανοὺς καί θά ἀπομακρύνει τὸ πρόσωπό του ἀπ' αὐτόν, καί στή συνέχεια θά συμβοῦν φοβερές πεῖνες, ἀτέλειωτες ἐπιδημίες, ἀδιάκοποι σεισμοί, πείνα σέ ὅλο τὸν κόσμο, μεγάλη θλίψη, στενοχώρια σέ ὅλο τὸν κόσμο, ἀδιάκοποι θάνατοι καί τρομερὸς φόβος καί ἀπερίγραπτος τρόμος. Τότε οἱ οὐρανοὶ δέ θά βρέχουν πιά, ἡ γῆ δέ θά δίνει πιά καρπὸ, οἱ πηγές θά στερέψουν, οἱ ποταμοὶ θά ξηραθοῦν, τὰ χόρτα δέ θά φυτρώνουν πιά, ἡ χλόη δέ θά βγαίνει πιά, τὰ δένδρα θά στεγνώσουν ἀπὸ τίς ρίζες τους καί δέ θά βγάζουν πιά βλαστούς. Τὰ ψάρια τῆς θάλασσας καί τὰ κῆτη θά φοφῆσουν μέσα σ' αὐτή, καί ἔτσι, λέει, ἡ θάλασσα θά ἀναδίδει θανατηφόρα δυσωδία καί φοβερό ἦχο, μέ ἀποτέλεσμα νά ἀφανίζονται καί νά πεθαίνουν οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ τὸ φόβο.

5. Β' Θεσ. 2, 3.

νῆσος μετῆλθεν ἀπὸ τῆς θαλάσσης ἐπὶ τῆς γῆς. Ταῦτα δὲ πάντα ἐν τῷ ἰδίῳ ὀνόματι ἐπιτελεῖ ὁ Ἄντίχριστος· οὐ καταδέχεται γὰρ ὀνομάσαι τὸ ἄχραντον ὄνομα τοῦ Πατρὸς καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἐπειδὴ θεομάχος ἐστὶν καί υἱὸς τῆς ἀπωλείας.

Τούτων οὕτως γινομένων καί τῶν λαῶν προσκυνούντων αὐτόν καί αἰνούντων ὡς θεόν, ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ἀγανακτεῖ ὁ Ὑψιστος ἐν τοῖς οὐρανοῖς καί ἀποστρέφει τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ, καί λοιπὸν γίνονται λιμοὶ χαλεποί, λοιμοὶ ἐπιμένοντες, σεισμοὶ ἀκατάπαυστοι, πείνα πανταχοῦ, θλίψις μεγάλη, στενοχωρία πανταχοῦ, θάνατοι ἀκατάπαυστοι καί φόβος φοβερός καί τρόμος ἀμύθητος. Τότε οἱ οὐρανοὶ οὐκέτι βρέχουσιν, ἡ γῆ οὐκέτι καρποφορεῖ, αἱ πηγαὶ ἐκλείπουσιν, οἱ ποταμοὶ ξηραίνονται, βοτάνη οὐκέτι φύεται, χλόη οὐκέτι ἀνατελεῖ, τὰ δένδρα ἀπὸ ριζῶν φύχονται καί οὐκέτι βλαστάνουσιν. Οἱ ἰχθύες τῆς θαλάσσης καί τὰ κῆτη ἐν αὐτῇ τελευτῶσι, καί οὕτως, φησὶν, δυσωδίαν λυμινὴν ἀναπέμπει ἡ θάλασσα καί ἦχον φοβερόν, ὥστε ἐκλείπειν καί ἀποθνήσκειν τοὺς ἄνθρώπους ἀπὸ τοῦ φόβου.

Στήν Παρουσία τοῦ Κυρίου (III)¹

Τότε θά θρηνήσει φοβερὰ συγχρόνως κάθε ψυχὴ καὶ θά στενάξει, ὅταν θά δοῦν ὅλοι τὴν ἀπαρηγόρητη θλίψη πού θά τοὺς κρατᾶ νύχτα καὶ μέρα, καὶ πουθενά δέ θά βρίσκουν τρόπο νά χορτάσουν ἀπὸ τροφή· διότι θά τοποθετηθοῦν σέ κάθε τόπο σκληροὶ κυβερνητῆς· καὶ ἂν κάποιος ἔχει χαραγμένη τὴ σφραγίδα² τοῦ τυράννου, θά ἀγοράζει λίγα τρόφιμα ἀπὸ κεῖνα πού θά ὑπάρχουν τότε. Διότι θά ξεψυχοῦν τὰ νήπια στήν ἀγκαλιά τῶν μανάδων τους· θά πεθαίνει ἐπίσης καὶ ἡ μάνα πάνω ἀπὸ τό παιδί της. Θά πεθαίνει ὁ ἄνδρας μαζί μέ τὴ γυναίκα του καὶ τὰ παιδιά του στήν ἀγορά, καὶ δέ θά ὑπάρχει τότε ἐκεῖνος πού θά τοὺς θάψει ἢ θά τοὺς βάλει στό μνήμα. Ἀπὸ τὰ πολλά πτώματα, πού θά πετιοῦνται στίς πλατεῖες, θά βγαίνει παντοῦ δυσωδία, πού θά βασανίζει φοβερὰ τοὺς ζωντανούς. Τό πρωὶ ὁ-

1. Βλ. καὶ τό Λόγο «Εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ Κυρίου, καὶ περὶ συντελείας τοῦ κόσμου, καὶ εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ Ἀντιχρίστου» (σελ. 111).

2. Ἀποκ. 13, 16.

Εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ Κυρίου (III)

Τότε θρηνεῖ δεινῶς ὁμοῦ πᾶσα ψυχὴ καὶ στενάξει, ὅταν πάντες θεάσωνται θλίψιν ἀπαραμύθητον τὴν περιέχουσαν αὐτοὺς νύκτωρ τε καὶ μεθ' ἡμέραν καὶ οὐδαμοῦ εὐρίσκοντες ἐμπλησθῆναι τῶν βρωμάτων· δήμαρχοι γὰρ ἀπότομοι σταθήσονται κατὰ τόπον· κἂν τις φέρει μεθ' ἑαυτοῦ τὴν σφραγίδα τοῦ τυράννου, ἀγοράζει βραχὺ βρῶμα ἐκείνων τῶν βρωμάτων τῶν τότε εὐρισκομένων. Ἐκλείπει γὰρ τὰ νήπια ἐν τοῖς κόλποις τῶν μητέρων· θνήσκει πάλιν καὶ ἡ μήτηρ ὑπεράνω τοῦ παιδίου. Θνήσκει ἀνὴρ σὺν γυναικὶ καὶ τέκνοις ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ οὐκ ἔστιν τότε ὁ θάπτων ἢ συστέλλων ἐν μνήμασιν. Ἐκ τῶν πολλῶν θνησιμαίων ριπτομένων ἐν πλατεῖαις δυσωδία πανταχόθεν θλίβει τοὺς ζῶντας ἰσχυ-

λοι θά λένε μέ λύπη καί στεναγμό· «Πότε θά βραδιάσει, γιά νά βροῦμε ἀνακούφιση;». Καί ὅταν θά φθάνει τό βράδυ, θά λένε μεταξύ τους μέ πολύ πικρά δάκρυα· «Πότε λοιπόν θά φέξει, γιά νά ἀποφύγουμε ἐμεῖς τή θλίψη πού εἶναι ἐπάνω μας;». Καί δέ θά ὑπάρχει τόπος, ὅπου νά φύγουν ἢ νά κρυφθοῦν ἀπό τή θλίψη· διότι τά πάντα θά ἔχουν ταραχθεῖ, καί ἡ θάλασσα καί ἡ ξηρά. Καί γι' αὐτό εἶπε σ' ἐμᾶς ὁ Κύριος· «Νά ἀγρυπνᾶτε, παρακαλώντας κάθε ὥρα νά ἀποφύγετε τή θλίψη»³.

Θά ὑπάρχει δυσωδία στή θάλασσα, καί δυσωδία ἐπάνω στή γῆ· πείνες, σεισμοί ἐπάνω στήν ξηρά, πείνες, σεισμοί στή θάλασσα· σύγχυση στή θάλασσα καί σύγχυση ἐπάνω στή γῆ· φοβερά πράγματα ἐπάνω στή θάλασσα καί φοβερά πράγματα ἐπάνω στή γῆ. Τό πολύ χρυσάφι καί τό ἀσήμι καί τά μεταξωτά ἐνδύματα κανένα δέ θά ὠφελήσουν διόλου στή μεγάλη θλίψη, ἀλλά ὅλοι οἱ ἄνθρωποι θά μακαρίζουν τούς νεκρούς πού θάφτηκαν προτοῦ νά ἔρθει ἡ μεγάλη θλίψη ἐπάνω στή γῆ. Διότι θά πετιέται τό χρυσάφι καί τό ἀσήμι στίς πλατεῖες, καί δέ θά ὑπάρχει ἐκεῖνος πού νά τό ἀγγίξει, ἐπειδή ὅλα θά εἶναι ἀνεπιθύμητα· ἀλλά ἀπεναντίας ὅλοι οἱ ἄνθρωποι θά σπεύδουν νά φύγουν καί νά κρυφθοῦν, καί δέ θά ὑπάρχει γι' αὐτούς πουθενά τόπος νά γλυτώσουν ἀπό τή θλίψη. Ἀλλά ἀκόμη μαζί μέ τήν

3. Λουκ. 21, 36.

ρῶς. Πρωῖ πάντες μετ' ὀδύνης καί στεναγμοῦ ὁμιλοῦσι· πότε ἐσπέρα γένηται, ἵνα ἀνέσεως τύχωμεν; Φθανούσης δέ τῆς ἐσπέρας, ἐν δάκρυσι πικροτάτοις συλλαλοῦσιν εἰς ἑαυτούς· πότε ἄρα διαφαύση, ἵνα τήν ἐπικειμένην θλίψιν ἡμεῖς ἐκφύγωμεν; Καί οὐκ ἔστι ποῦ ἐκφυγεῖν ἢ κρυβῆναι ἐκ θλίψεως· τετάρακται γάρ τὰ σύμπαντα, καί θάλασσα καί ξηρά. Καί διὰ τοῦτο ἔφη ἡμῖν ὁ Κύριος· γρηγορεῖτε, δεόμενοι κατὰ ὥραν τοῦ ἐκφυγεῖν ἐκ θλίψεως.

Δυσωδία ἐν θαλάσση, δυσωδία ἐπὶ τῆς γῆς· λιμοί, σεισμοί ἐπὶ ξηρᾶς, λιμοί, σεισμοί ἐν θαλάσση, <σύγχυσις ἐν θαλάσση> καί σύγχυσις ἐπὶ τῆς γῆς· φόβητρα ἐπὶ τῆς θαλάσσης καί φόβητρα ἐπὶ τῆς γῆς. Χρυσὸς πολὺς καί ἄργυρος καί σηρικὰ ἱμάτια οὐδέν τινα ὠφελήσει ἐν θλίψει τῇ μεγάλῃ, ἀλλὰ πάντες οἱ ἄνθρωποι τούς νεκρούς μακαρίζουσι τούς ταφέντας πρὸ τοῦ ἐλθεῖν <τὴν> μεγάλην θλίψιν ἐπὶ τῆς γῆς. Ῥίπτεται γάρ ὁ χρυσὸς καί ὁ ἄργυρος ἐν πλατείαις, καί οὐκ ἔστιν ὁ ἀπτόμενος, ὅτι πάντα ἐβδέλυκται· ἀλλὰ πάντες τοῦ ἐκφυγεῖν καί κρυβῆναι σπουδάζουσι, καί οὐδαμοῦ ἐστὶν αὐτοῖς τοῦ ῥυσθῆναι ἐκ θλίψεως. Ἀλλ' ἔτι καὶ μετὰ λιμοῦ καί τῆς δίψης καί τοῦ φόβου θηρία [γάρ] καὶ ἔρπετά

πεινά καί τή δίψα καί τό φόβο, θά ὑπάρχουν θηρία καί ἔρπετά σαρκοφάγα. Μέσα φόβος, ἔξω τρόμος, καί τή νύχτα καί τή μέρα. Στίς πλατεῖες θά ὑπάρχουν πτώματα. Στά σπίτια πείνα καί δίψα. Στίς πλατεῖες κραυγή θρήνου, στά σπίτια κραυγή θρήνου· στίς πλατεῖες θόρυβος καί στά σπίτια θόρυβος. Θά συναντᾶ ὁ ἕνας τόν ἄλλο μέ θρῆνο· ὁ πατέρας τό παιδί του, καί ὁ γιός τόν πατέρα, καί ἡ μητέρα τήν κόρη της. Οἱ φίλοι θά ξεψυχοῦν στίς πλατεῖες ἀγκαλιασμένοι μέ τούς φίλους, καί οἱ ἀδελφοί θά πεθαίνουν ἀγκαλιασμένοι μέ τούς ἀδελφούς. Θά μαραθεῖ καί ἡ ὁμορφιά ἀπό τά πρόσωπα ὄλων τῶν ἀνθρώπων· διότι θά γίνουν οἱ ὄψεις τῶν ἀνθρώπων σάν ὄψεις νεκρῶν. Θά γίνει σιχαμερή καί μισητή ἡ ὁμορφιά τῶν γυναικῶν. Θά μαραθεῖ ἡ ἐπιθυμία ὄλων τῶν ἀνθρώπων ἀπό τήν ἔλλειψη τῶν τροφῶν. Ὅλοι μάλιστα ὅσοι ὑπάκουσαν στό φοβερό θηρίο καί δέχθηκαν τή σφραγίδα ἐκείνου, δηλαδή τό ἀσεβές χάραγμα⁴ τοῦ ἀχρείου, θά ἔρχονται σ' αὐτό καί συγχρόνως θά λένε μέ πόνο· «Δῶσε μας νά φᾶμε καί νά πιοῦμε, διότι πεθαίνουμε ὄλοι πιεζόμενοι ἀπό τήν πείνα· καί ἀπομάκρυνε ἀπό μᾶς τά φαρμακερά θηρία». Καί ἀδυνατώντας ὁ ἀχρεῖος νά βρεῖ ἀπό κάπου νά τούς δώσει, θά ἀπαντήσῃ σ' ὄλους αὐτούς συγχρόνως μέ πολλή σκληρότητα· «Ἀπό ποῦ ἐγώ θά σᾶς δώσω νά φᾶτε καί νά πιεῖτε, ἄνθρωποι; Ὁ οὐρανός δέ θέλει νά

4. Ἄποκ. 13, 16.

σαρκοφάγα εὐρίσκονται. Ἐνδον φόβος, ἔξω τρόμος, καί ἐν νυκτί καί ἐν ἡμέρᾳ. Ἐν πλατεῖαις θνησιμαῖοι. Ἐν οἰκίαις πείνα καί δίψα. Ἐν πλατεῖαις φωνή κλαυθμοῦ, ἐν οἰκίαις φωνή κλαυθμοῦ. Ἐν πλατεῖαις θόρυβος καί ἐν οἰκίαις θόρυβος. Εἷς ἕκαστος τῶ ἐτέρῳ μετὰ κλαυθμοῦ συναντήσῃ· πατήρ τέκνῳ, καί υἱὸς πατρί, καί ἡ μήτηρ τῇ θυγατρὶ. Φίλοι φίλοις ἐν πλατεῖαις περιπλακέντες ἐκλείψουσι, καί ἀδελφοὶ τοῖς ἀδελφοῖς περιπλακέντες θανατοῦνται. Μεμάρανται καί τὸ κάλλος ὄψεως πάσης σαρκός· γίνονται γὰρ ὡσπερ νεκρῶν αἱ ιδέαι τῶν ἀνθρώπων. Ἐβδέλυκται καί μεμίσηται τὸ κάλλος τῶν γυναικῶν. Μεμάρανται πάσης σαρκός ἐπιθυμία τῇ λείπει τῶν βρωμάτων. Ἀπαντες δὲ οἱ πεισθέντες τῶ δεινοτάτῳ θηρίῳ καί λαβόντες τὴν σφραγίδα τὴν ἐκείνου τοῦ μιανοῦ τὸν δυσσεβῆ χαρακτῆρα, προσέρχονται αὐτῷ ἅμα καί λέγουσι μετ' ὀδύνης· δὸς ἡμῖν φαγεῖν καί πιεῖν, ὅτι πάντες ἐκλείπομεν ἐκ τοῦ λιμοῦ σφιγγόμενοι, καί ἀπέλασον ἀφ' ἡμῶν τὰ ἰοβόλα θηρία. Καί μὴ ἔχων ὁ μιανὸς πόθεν αὐτοῖς διδόναι, ἐρεῖ αὐτοῖς πᾶσιν ἅμα ἐν πολλῇ ἀποτομίᾳ· πόθεν ἐγὼ δώσω ὑμῖν φαγεῖν καί πιεῖν, ὦ ἄνθρωποι; Ὁ οὐρανός οὐ βούλεται δοῦναι τῇ γῆ ὑέτόν· ἡ γῆ πάλιν

δώσει βροχή στή γῆ· ἡ γῆ ἐπίσης δέν ἔδωσε διόλου γεννήματα». Ἀκούγοντάς τα αὐτά οἱ λαοί, θά πενθήσουν καί θά κλάψουν, ἐπειδή δέ θά ἔχουν διόλου παρηγοριά στή θλίψη τους, ἀλλά ἀπεναντίας θά ἀκολουθήσει ἐπάνω στή θλίψη τους ἀνείπωτη θλίψη, διότι τόσο πρόθυμα πίστευσαν στό θηρίο. Διότι ἐκεῖνος στόν ὁποῖο πίστευσαν αὐτοί δέν ἔχει τή δύναμη οὔτε τόν ἑαυτό του νά βοηθήσει· καί πῶς θά μπορέσει νά τούς ἀπαλλάξει αὐτούς ἐκεῖνες τίς μέρες ἀπό τή μεγάλη θλίψη; Θά λειώσουν οἱ ὑπασπιστές τοῦ Δράκοντα ἀπό τό φόβο καί τό σεισμό καί τόν ἦχο τῆς μεγάλης θάλασσας, καί ἀπό τήν πείνα καί τή δίψα καί τά δαγκώματα τῶν θηρίων, διότι ὅλοι ὅσοι δέχθηκαν τή σφραγίδα τοῦ Ἀντιχρίστου καί τόν προσκύνησαν, σάν τόν ἅγιο Θεό, δέ θά ἔχουν κανένα μερίδιο στήν παρουσία τοῦ Χριστοῦ, ἀλλά ἀπεναντίας θά πεταχθοῦν μαζί μέ τόν ἴδιο τόν Δράκοντα στή γέεννα⁵.

Εἶναι μακάριος αὐτός πού θά βρεθεῖ νά εἶναι σέ ὅλα γενναῖος καί σέ ὅλα πιστός, καί θά ἔχει προσηλωμένη τήν καρδιά του στόν Θεό, χωρίς δισταγμό· διότι ἄφοβα θά ἀποκρούσει καί τίς ἐρωτήσεις του ὅλες, καταφρονώντας καί τά βασανιστήρια καί τό φόβο ἀπό τίς φανταστικές τερατουργίες. Προτοῦ μάλιστα νά συμβοῦν αὐτά, θά στείλει ὁ Κύριος, ὡς εὐσπλαχνος, τόν Ἥλία τόν Θεσβίτη καί τόν Ἐνώχ⁶, γιά νά διδάξουν αὐτοί στό γένος τῶν ἀνθρώπων τήν εὐσέβεια

5. Πρβλ. Ἀποκ. 19, 20.

6. Πρβλ. Ἀποκ. 11, 3.

οὐκ ἔδωκεν ὀλοσχερῶς γεννήματα. Ἀκούοντες αὐτά λαοὶ πενθήσουσι καὶ κλάουσιν, μὴ ἔχοντες παντελῶς παραμυθίαν θλίψεως, ἀλλὰ θλίψιν ἐπὶ θλίψιν ἔσται αὐτοῖς ἀμύθητος, ὅτι οὕτως εὐπροθύμως τῷ θηρίῳ ἐπίστευσαν. Ἐκεῖνος γὰρ εἰς ὃν αὐτοὶ ἐπίστευσαν οὐκ ἰσχύει οὐδὲ αὐτῷ βοηθῆσαι· καὶ πῶς αὐτοὺς ἐλεήσει ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ἐκ θλίψεως τῆς μεγάλης; Τακῆσονται ὑπασπισταὶ τοῦ Δράκοντος ἐκ τοῦ φόβου καὶ τοῦ σειμοῦ καὶ τοῦ ἤχου τῆς θαλάσσης τῆς μεγάλης, καὶ τοῦ λιμοῦ καὶ τῆς δίψης καὶ δηγμάτων τῶν θηρίων, ὅτι πάντες οἱ λαβόντες τὴν σφραγίδα τοῦ Ἀντιχρίστου καὶ προσκυνήσαντες αὐτῷ, ὡς τῷ Θεῷ τῷ ἁγίῳ, οὐκ ἔχουσι μερίδα ἐν τῇ Χριστοῦ παρουσίᾳ, ἀλλὰ μετ' αὐτοῦ <τοῦ> Δράκοντος βληθήσονται εἰς γέενναν.

Μακάριος ὁ εὐρεθεὶς παγγενναῖος καὶ πάμπιστος, ἔχων αὐτοῦ τὴν καρδίαν πρὸς τὸν Θεὸν ἀδιστακτικῶς· ἀφόβως γὰρ ἐκκρούεται καὶ τὰς πεύσεις αὐτοῦ πάσας, καταφρονῶν καὶ βασάνων καὶ τοῦ φόβου τῶν φαντασιῶν. Πρὶν ἢ δὲ ταῦτα γενέσθαι, ἀποστέλλει Κύριος Ἥλιαν τὸν Θεσβίτην καὶ τὸν Ἐνώχ, ὡς εὐ-

καί νά κηρύξουν μέ παρρησία σέ ὄλους νά μήν πιστεύσουν καί νά μήν πειθαρχοῦν ἀπό φόβο στόν ψεύτη, κραυγάζοντας καί λέγοντας· «Ἄνθρωποι, εἶναι ἀπατεώνας· κανεῖς νά μήν πιστεύσει ἐντελῶς σ' αὐτόν τόν ἀσεβή· κανεῖς ἀπό σᾶς νά μήν ὑπακούσει στόν θεομάχο τύραννο· κανεῖς ἀπό σᾶς νά μή φοβηθεῖ· διότι γρήγορα θά καταργηθεῖ. Νά, ὁ ἅγιος Κύριος ἔρχεται ἀπό τόν οὐρανό νά κρίνει ὄλους ἐκείνους πού πειθαρχοῦν στά θαύματα τοῦ Ἄντιχρίστου». Ὅμως λίγοι θά εἶναι τότε αὐτοί πού θά μποροῦν νά ὑπακούσουν καί νά πιστεύσουν στά λόγια τῶν δύο Προφητῶν. Αὐτά ὅλα θά τά κάνει ὁ Σωτήρας, ὡς Θεός μας, γιά νά φανεῖ σ' ὄλους ἐμᾶς ἡ εὐσπλαχνία του, διότι ποτέ δέ θέλησε αὐτός τό θάνατο τοῦ ἁμαρτωλοῦ⁷ καί ἀσεβοῦς· ἐπειδή θέλει νά σωθοῦν ὄλοι⁸. Ἄς συλλογισθοῦμε, ἀγαπητοί, τήν ἀμέτρητη εὐσπλαχνία του, διότι οὔτε ἐκεῖνο τόν καιρό θά ἀφήσει τό ἀνθρώπινο γένος χωρίς τό κήρυγμα τῆς ἀλήθειας, ἀλλά θά στείλει τούς Προφήτες νά κηρύξουν τή γνώση τοῦ Θεοῦ, ὥστε νά εἶναι στήν κρίση ὄλοι ἀναπολόγητοι, ὅταν θά ἔρθει ἀπό τούς οὐρανοῦς μέ τή δόξα τοῦ Πατέρα του.

Πολλοί βέβαια ἀπό τούς πιστούς, ὅσοι τότε θά ὑπάρχουν, ἀμέσως μόλις θά ἀκούσουν τόν ἐρχομό τοῦ ἀχρείου, θά χύνουν ποτάμι

7. Ἰεζ. 33, 11.

8. Α' Τιμ. 2, 4.

σπλαγχνος, ὅπως αὐτοί γνωρίσωσιν εὐσέβειαν γένει βροτῶν, κηρύξαι παρρησία ἅπασιν μὴ πιστεῦσαι καὶ πειθαρχεῖν φόβου ἔνεκεν τῷ ψευδεῖ, κράζοντες καὶ λέγοντες· πλάνος ἐστίν, ὧ ἄνθρωποι· μηδεὶς αὐτῷ πιστεύσειε τὸ σύνολον τῷ ἀσεβεῖ· μηδεὶς ὑμῶν ὑπακούσει τῷ τυράννῳ τῷ θεομάχῳ· μηδεὶς ὑμῶν φοβηθεῖ· ἐν τάχει γὰρ καταργεῖται. Ὁ Κύριος ὁ ἅγιος, ἰδοὺ, ἔρχεται ἐξ οὐρανοῦ κρίναι πάντας τοὺς πειθαρχοῦντας τοῖς σημείοις τοῦ Ἄντιχρίστου. Πλὴν ὀλίγοι εἰσὶ τότε οἱ ἔχοντες ὑπακοῦσαι καὶ πιστεῦειν τοῖς ῥήμασιν ἀμφοτέρων τῶν Προφητῶν. Ταῦτα ὁ Σωτὴρ πάντα ποιεῖ, ὡς Θεὸς ἡμῶν, ἵνα δειχθεῖ ἅπασιν ἡμῖν ἡ αὐτοῦ εὐσπλαγχνία, ὅτι οὐδέποτε αὐτὸς ἠβουλήθη τὸν θάνατον τοῦ ἁμαρτωλοῦ καὶ ἀσεβοῦς· πάντας γὰρ θέλει σωθῆναι. Νοήσωμεν, ἀγαπητοί, τὴν ἀμετρον εὐσπλαγχνίαν, ὅτι οὔτε ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀφήσει τὸ τῶν βροτῶν γένος δίχα κηρύγματος ἀληθείας, ἀλλὰ πέμπει τοὺς Προφῆτας κηρύξαι θεογνωσίαν, ἵνα πάντες ἐν τῇ κρίσει ὧσιν ἀναπολόγητοι, ὅταν ἔλθῃ ἐξ οὐρανῶν μετὰ δόξης τῆς πατρικῆς.

Πολλοὶ μὲν τῶν ἀγίων, ὅσοι τότε εὐρίσκονται, ἅμα εὐθὺς ἀκούσουσι τὴν ἔλευσιν τοῦ μιαινοῦ, ἐκχέουσι ποταμηδὸν δάκρυα ἐν στεναγμοῖς πρὸς τὸν Θεὸν

τά δάκρυα μέ στεναγμούς πρὸς τὸν ἅγιο Θεό, νά γλυτώσουν ἀπὸ τὸν Δράκοντα. Καί θά φεύγουν μέ πολύ μεγάλη βιασύνη στίς ἐρήμους, καί θά κρύβονται στίς ἐρήμους καί στά βουνά καί στά σπήλαια μέ φόβο, καί θά ρίχνουν στό κεφάλι τους χῶμα καί στάχτη, παρακαλώντας μέ κλάμα νύχτα καί μέρα μέ πολλή ταπείνωση. Καί θά χορηγεῖται σ' αὐτούς ἀπὸ τὸν ἅγιο Θεό αὐτό πού ζητοῦν, καί θά τούς ὀδηγεῖ ἡ χάρις σέ ἀσφαλεῖς τόπους, καί θά σώζονται κρυβόμενοι στίς ὀπές καί στά σπήλαια, μή βλέποντας τά θαύματα καί τά φοβερά πράγματα τοῦ Ἀντιχρίστου. Διότι ἀπ' ὅλους αὐτούς, πού ἔχουν γνώση Θεοῦ καί σύνεση, ἀμέσως θά ἀναγνωρισθεῖ ὁ ἐρχομός τοῦ τυράννου· ἀπὸ κείνους ὅμως πού διαρκῶς ἔχουν τό νοῦ τους σέ βιωτικά πράγματα καί ποθοῦν τά γήινα, δέ θά εἶναι αὐτό εὐκολοδιάκριτο. Διότι αὐτός πού διαρκῶς εἶναι δεμένος σέ βιωτικά πράγματα, καί ἂν ἀκόμη ἀκούσει, θά δείχνει ἀπιστία· διότι ἀποφεύγει ἐκεῖνον πού τό λέει. Γι' αὐτό τό λόγο ἐνδυναμώνονται οἱ πιστοί νά φύγουν, διότι ἀπαρνήθηκαν ὅλη τή φροντίδα αὐτῆς τῆς ζωῆς.

Τότε θά πενθήσει ὅλη ἡ γῆ καί ἡ θάλασσα. Θά πενθήσει καί ὁ ἀέρας, καί συγχρόνως θά πενθήσουν τά ἄγρια ζῶα μαζί μέ τά πουλιά. Θά πενθήσουν τά ὄρη καί τά βουνά καί τά δένδρα τῆς πεδιάδας. Θά πενθήσουν ἐπίσης οἱ φωστῆρες⁹ τοῦ οὐρανοῦ μαζί μέ τά

9. φωστῆρες, οἱ· ὁ ἥλιος καί ἡ σελήνη.

τὸν ἅγιον τοῦ ῥυσθῆναι τοῦ Δράκοντος. Καί φεύγουσι μετὰ σπουδῆς μεγίστης ἐν ἐρήμοις, καί κρύπτονται ἐν ἐρήμοις καί ὄρεσι καί σπηλαίοις μετὰ φόβου, καί πάσσουσι γῆν καί σποδὸν τὴν κεφαλὴν αὐτῶν, μετὰ κλαυθμοῦ δεόμενοι νύκτωρ καί μεθ' ἡμέραν ἐν πολλῇ ταπεινώσει. Καί δωρεῖται αὐτοῖς τοῦτο παρὰ Θεοῦ τοῦ ἀγίου, καί ὀδηγεῖ αὐτούς ἡ χάρις εἰς τόπους τοὺς ὠρισμένους, καί σώζονται κρυπτόμενοι ἐν ταῖς ὀπαῖς καί σπηλαίοις, μή βλέποντες Ἀντιχρίστου τὰ σημεῖα καί φόβητρα. Τοῖς γὰρ ἅπασιν τοῖς ἔχουσι γνῶσιν Θεοῦ καί σύνεσιν, παραυτίκα γνωρίζεται ἡ ἔλευσις τοῦ τυράννου· τοῖς δὲ αἰεὶ νοῦν ἔχουσιν εἰς πράγματα βιωτικά καί ποθοῦσι τὰ γήινα, οὐκ εὐδηλον ἔσται τοῦτο. Ὁ γὰρ αἰεὶ δεδεδεμένος ἐν πράγμασι βιωτικοῖς, καί ἐὰν ἀκούσῃ, ἀπιστεῖ· βδελύσσεται γὰρ τὸν λέγοντα. Χάριν τούτου ἰσχύουσιν οἱ ἅγιοι τοῦ ἀποδρᾶν, ὅτι πᾶσαν τὴν μέριμναν τοῦ βίου τούτου ἔρριψαν.

Πενθεῖ τότε πᾶσα ἡ γῆ καί θάλασσα. Καί ὁ ἀήρ πενθεῖ ἅμα καί τὰ ζῶα τὰ ἄγρια σὺν πετεινοῖς. Πενθοῦσιν ὄρη καί βουνοὶ καί τὰ ξύλα τοῦ πεδίου. Πενθοῦσι δὲ καί φωστῆρες τοῦ οὐρανοῦ σὺν τοῖς ἀστροῖς διὰ τὸ γένος τῶν βροτῶν,

ἄστρα γιά τό ἀνθρώπινο γένος, διότι ὅλοι ἀπομακρύνθηκαν ἀπό τόν ἅγιο Θεό, τόν δημιουργό ὅλου τοῦ κόσμου, καί πίστευσαν στόν ἀπατεώνα, καί δέχθηκαν τό χάραγμα τοῦ ἀχρείου καί θεομάχου ἀντί γιά τό σταυρό τοῦ Σωτήρα. Θά πενθήσει ἡ γῆ καί ἡ θάλασσα, διότι ξαφνικά σταμάτησε ἡ φωνή τῆς ψαλμωδίας καί τῆς προσευχῆς ἀπό τό στόμα τῶν ἀνθρώπων. Θά πενθήσουν οἱ Ἐκκλησίες τοῦ Χριστοῦ μέ μεγάλο πένθος, διότι δέν τελεῖται ἡ λειτουργία καί δέν ὑπάρχει προσφορά.

Ἔστερα λοιπόν ἀπό τή συμπλήρωση τῶν τρισήμισυ χρόνων¹⁰ τῆς ἐξουσίας καί τῆς δράσης τοῦ ἀχρείου, καί ὅταν θά πραγματοποιηθοῦν ὅλα τά σκάνδαλα ὅλης τῆς γῆς¹¹, ὅπως εἶπε τό θεϊκό στόμα τοῦ Κυρίου καί Σωτήρα, θά ἔρθει στό τέλος σάν ἀστραπή, ἀστράφτοντας ἀπό τόν οὐρανό¹², ὁ ἅγιος καί ἄχραντος καί φοβερός καί ἔνδοξος Θεός μας καί Βασιλιάς, ὁ ἀθάνατος Νυμφίος, μέσα σέ νεφέλες, μέ δόξα ἀνεκφραστή, ἐνῶ θά τρέχουν μπροστά ἀπό τή δόξα του τά τάγματα τῶν Ἀγγέλων καί τῶν Ἀρχαγγέλων, καί θά εἶναι ὅλοι φλόγες φωτιᾶς, καί θά ρέει ποταμός γεμάτος ἀπό φωτιά, μέ φοβερό παφλασμό. Τά Χερουβείμ, μέ στραμμένο τό βλέμμα κάτω, καί ἐπίσης τά Σεραφεῖμ, πού θά πετοῦν καί θά κρύβουν τά πρόσωπα καί τά πόδια τους μέ τά τέσσερα φτερά τους τά πύρινα, θά κραυγάζουν μέ

10. Ἄποκ. 12, 14.

12. Ματθ. 24, 27.

11. Πρβλ. Ματθ. 13, 41.

ὅτι πάντες ἐξέκλιναν ἀπό Θεοῦ τοῦ ἁγίου, δημιουργοῦ τῶν ἀπάντων, καί τῶ πλάνῳ ἐπίστευσαν δεξάμενοι χαρακτῆρα τοῦ μιανοῦ <καί> θεομάχου ἀντί σταυροῦ τοῦ Σωτήρος. Πενθεῖ ἡ γῆ καί θάλασσα, ὅτι ἄφνω κατέπαυσε φωνή ψαλμοῦ καί προσευχῆς ἐκ στόματος τῶν ἀνθρώπων. Πενθοῦσιν ἐκκλησίαι Χριστοῦ πένθος μέγα, διότι οὐ λειτουργεῖται ἁγιασμός, καί προσφορά οὐκ ἔστι.

Μετά γοῦν τό πληρωθῆναι τοὺς τρεῖς καιροὺς καί ἡμισυ <τῆς> τοῦ μιανοῦ ἐξουσίας καί πράξεως [ἀντιχρίστου], καί ὅταν πάντα πληρωθῇ τά σκάνδαλα πάσης τῆς γῆς, καθὼς ἔφη τό στόμα θεῖον τοῦ Κυρίου καί Σωτήρος, ἤξει λοιπόν ὡς ἀστραπή ἀστράπτουσα ἐξ οὐρανοῦ ὁ ἅγιος καί ἄχραντος καί φοβερός καί ἔνδοξος Θεός ἡμῶν καί Βασιλεύς, Νυμφίος ἀθάνατος, ἐν νεφέλαις, μετὰ δόξης ἀνεικάστου, προτρεχόντων ἐνώπιον τῆς δόξης αὐτοῦ τῶν ταγμάτων Ἀγγέλων καί Ἀρχαγγέλων, ὄντες πάντες φλόγες πυρός, καί ποταμός πλήρης πυρός ἐν φοβερῷ ροιζήματι. Χερουβείμ ἔχοντα τό βλέμμα κάτω, ὁμοῦ καί τά Σεραφεῖμ ἰστάμενα καί κρύπτοντα τά πρόσωπα καί τοὺς πόδας ἐν τέσσαρσι πτέρυ-

φρίκη, καί θά λένε τό ἕνα στό ἄλλο· «Τρισάγιος, τρισάγιος, τρισάγιος εἶναι ὁ Κύριος»¹³. Καί ἡ φωνή τῆς σάλπιγγας θά λέει μέ φρίκη· «Σηκωθεῖτε, ὅσοι κοιμᾶσθε. Νά, ἦρθε ὁ Νυμφίος». Θά ἀνοίξουν τά μνήματα καί θά ἀκούσει τό χῶμα πού σάπισε τή μεγάλη καί φοβερή παρουσία τοῦ Σωτήρα, καί στή στιγμή θά ἀναστηθεῖ κάθε ἀνθρώπινη φύση, καί θά στρέφει τό βλέμμα στό ἀνέκφραστο κάλλος τοῦ Νυμφίου. Καί μύριες μυριάδες Ἀγγέλων καί ἀναρίθμητες χιλιάδες στρατιές τῶν Ἀρχαγγέλων¹⁴ θά ἔχουν μεγάλη χαρά. Οἱ ἅγιοι καί οἱ δίκαιοι καί ὅλοι ὅσοι δέ δέχθηκαν τή σφραγίδα τοῦ τυράννου καί πονηροῦ καί ἀσεβῆ θά χαίρονται. Καί θά ὀδηγηθεῖ ὁ τύραννος δεμένος ἀπό τούς Ἀγγέλους, μαζί μέ ὅλους τούς δαίμονες, μπροστά στό βῆμα. Καί θά ὀδηγηθοῦν μαζί μ' αὐτόν ὅσοι δέχθηκαν τή σφραγίδα του, καί ὅλοι οἱ ἁμαρτωλοὶ καί ἀσεβεῖς δεμένοι. Καί ὁ Βασιλιάς θά βγάλει ἐναντίον τους τήν ἀπόφαση τῆς αἰώνιας τιμωρίας στό ἄσβεστο πῦρ¹⁵. Ὅλοι ὅμως ὅσοι δέ δέχθηκαν τή σφραγίδα τοῦ Ἀντιχρίστου, καί ὅλοι ὅσοι κρύφθηκαν στά σπήλαια καί στίς ὀπές, θά χαίρονται μαζί μέ τόν Νυμφίον στόν οὐράνιον νυφικό θάλαμο, μέ ἀνείπωτη χαρά, μαζί μέ ὅλους τούς Ἀγίους, σέ ὅλους τούς αἰῶνες. Ἀμήν.

13. Πρβλ. Ἦσ. 6, 2-3.

14. Στόν Assemani· «Ἀγγέλων». Διορθώσαμε· Ἀρχαγγέλων.

15. Ἀποκ. 19, 20.

Ξι ταῖς πυρίναις, κεκραγότα μετὰ φρίκης, καί λέγοντα ἕτερον πρὸς ἕτερον· τρισάγιος, τρισάγιος, τρισάγιος ὁ Κύριος. Καί τῆς φωνῆς σάλπιγγος λεγούσης μετὰ φρίκης· ἐγείρεσθε οἱ καθεύδοντες. Ἰδού, ἦλθεν ὁ Νυμφίος. Ἀνοίγονται τά μνήματα, καί ἀκούει χοῦς ὁ σαπείς τήν μεγάλην καί φοβερὰν παρουσίαν τοῦ Σωτήρος, καί ἐν ῥίπτῃ ὀφθαλμοῦ ἐγείρεται πᾶσα φύσις, καί εἰς τὸ ἀμήχανον κάλλος ἐμβλέπουσι τοῦ Νυμφίου. Καί μύριαι μυριάδες Ἀγγέλων, καί χιλιάδες ἀναρίθμητοι στρατιαὶ τῶν Ἀρχαγγέλων χαίρονται χαρὰν μεγάλην· ἅγιοί τε καί δίκαιοι, καί πάντες οἱ μὴ λαβόντες τήν σφραγίδα τοῦ τυράννου καί πονηροῦ καί ἀσεβοῦς. Καί ἄγεται ὁ τύραννος δεδεμένος ὑπὸ Ἀγγέλων σὺν πᾶσι τοῖς δαίμοσιν ἐνώπιον τοῦ βήματος. Καί ἄγονται ἅμα αὐτῷ οἱ λαβόντες τήν σφραγίδα, καί ἅπαντες ἁμαρτωλοὶ καί ἀσεβεῖς δεδεμένοι. Καί δίδωσιν ὁ Βασιλεὺς τήν κατ' αὐτῶν ἀπόφασιν τῆς αἰωνίου κολάσεως ἐν τῷ πυρὶ τῷ ἀσβέστῳ. Πάντες δὲ οἱ μὴ λαβόντες τήν σφραγίδα τοῦ Ἀντιχρίστου, καί πάντες οἱ κρυβέντες ἐν σπηλαίοις καί ἐν ὀπαῖς, ἀγάλλονται σὺν τῷ Νυμφίῳ ἐν παστῷ οὐρανίῳ χαρὰν ἀνεκλάλητον μετὰ πάντων τῶν Ἀγίων εἰς πάντα τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.